

Raportowanie niefinansowe

Poradnik dla Raportujących

Zespół ds.
Społecznej
Odpowiedzialności
Przedsiębiorstw

Jacqueline Kacprzak

Sekretarz Zespołu ds. Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, Ministerstwo Gospodarki

Nowoczesny i odpowiedzialny biznes poszukuje synergii pomiędzy ekonomicznym, środowiskowym i społecznym aspektem funkcjonowania. Kompleksowe strategie rozwoju polskich firm coraz częściej uwzględniają założenia społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (corporate social responsibility, CSR). Coraz więcej firm decyduje się także na publikowanie informacji o swojej działalności nie tylko z perspektywy finansowej. Z raportów społecznych firm możemy dowiedzieć się np. jakie konkretne rozwiązania i programy są w nich wdrażane w celu ochrony i efektywnego wykorzystywania zasobów naturalnych; co firmy robią dla lokalnego środowiska, jak współpracują z interesariuszami, jaką mają kulturę organizacyjną, jakie programy rozwoju proponują swoim pracownikom. Bardzo zachęcam do lektury raportów społecznych – są one bardzo bogatym źródłem wiedzy o przedsiębiorstwach.

Sporządzane przez firmy raporty społeczne stanowią również potwierdzenie, iż mimo bieżących trudności gospodarczych, czynniki społeczne i środowiskowe są równie istotne w realizacji polityki rozwoju jak i czynniki ekonomiczne. Możemy zauważyć, że duże firmy coraz częściej publikują raporty zintegrowane, czyli opisujące wyniki finansowe oraz inne działania. Dzielenie się doświadczeniami w zakresie integracji czynników społecznych i środowiskowych w codziennej działalności biznesowej sprzyja budowaniu wiarygodności oraz transparentności polskiego rynku. Jest to tym bardziej ważne, gdyż w dobie rosnącej konkurencji i wymagań klientów, profesjonalne kształtowanie relacji organizacji z otoczeniem biznesowym i społecznym oraz budowanie jej wiarygodności i reputacji stają się istotnym elementem innowacyjności i przewagi konkurencyjnej.

Liliana Anam

Menedżer Zarządzający CSInfo

Zajmując się na co dzień procesami raportowania CSR (społecznego, zrównoważonego rozwoju) dostrzegam szybkie zmiany w zasadach raportowania. W ciągu ostatnich lat rozwinęły się standardy raportowania i pojawił się obowiązek raportowania nałożony unijną dyrektywą. Jednocześnie proces raportowania danych niefinansowych traci charakter obowiązku administracyjnego a staje się nieodłącznym elementem komunikacji biznesowej z interesariuszami.

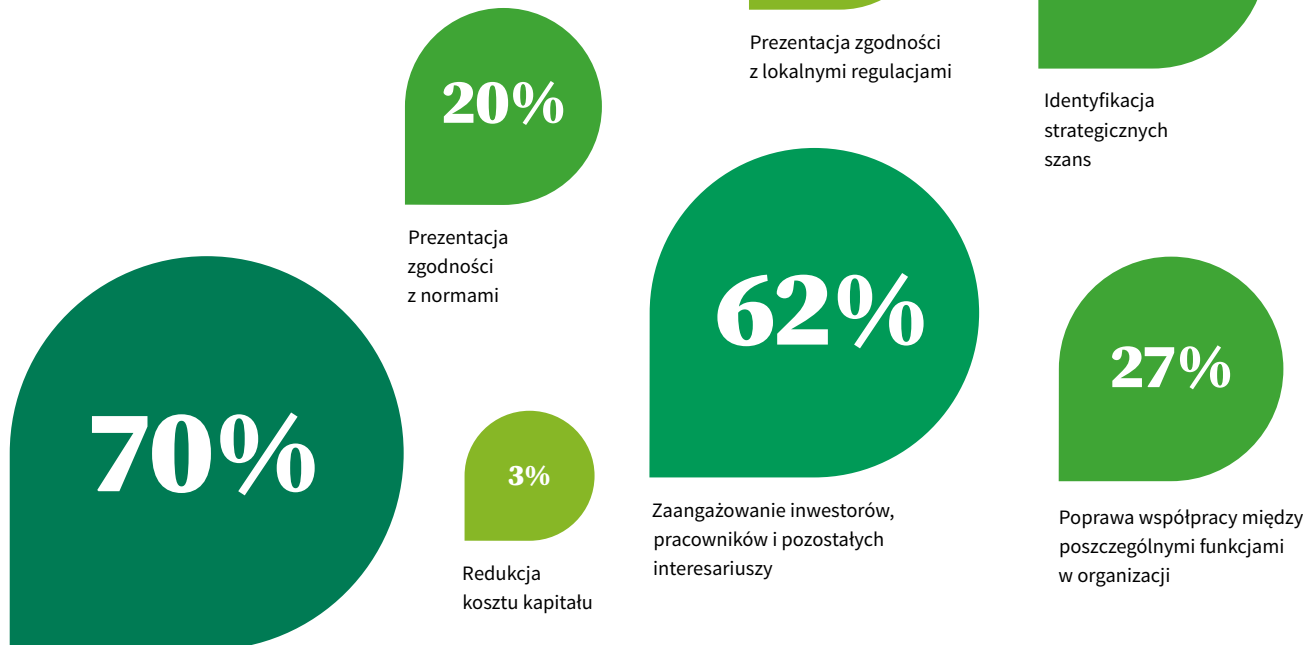
W niniejszym materiale pokazujemy jak raportowanie niefinansowe odzwierciedla rosnącą wagę kwestii społecznych, środowiskowych, praw człowieka, etycznych w działalności strategicznej i operacyjnej firm.

Poradnik ma pomóc organizacjom w przygotowaniu się do procesu raportowania. Pozwala on szybko zorientować się w zagadnieniu raportowania niefinansowego i wskazuje konkretne narzędzia, które każda z organizacji może zastosować. Mapa rekomendowanych narzędzi składa się ze starannie wybranych standardów służących zarówno raportowaniu jak i wdrażaniu CSR. Pokazuje również, w jakim stopniu omówione standardy odnoszą się do wytyczonych w dyrektywie 2014/95/UE obszarów raportowania, co pozwoli raportującym na dokonanie wyboru co do sposobu raportowania.

Niniejszy materiał powstał dzięki pracy i zaangażowaniu członków Grupy roboczej ds. monitorowania trendów, której działalność mam przyjemność koordynować. Grupa została powołana przez Zespół ds. Społecznej Odpowiedzialności stanowiący organ pomocniczy Ministra Gospodarki. Dziękując członkom Grupy wyrażam nadzieję, że ten skondensowany poradnik będzie stanowił wsparcie dla organizacji raportu.

Korzyści raportowania

Najważniejsze powody, dla których organizacje podejmują raportowanie

Przejrzystość w zakresie ryzyka, szans i oddziaływania organizacji

Korzyści raportowania

Organizacje stają obecnie przed wyzwaniem związanym z *wiarygodnym i przejrzystym komunikowaniem swojej działalności*. Dobrym rozwiązaniem może być raport CSR (innymi słowy raport społeczny, zrównoważonego rozwoju czy niefinansowy), który integruje informacje o firmie z wielu obszarów. Z jednej strony, zawiera on informacje ekonomiczno-finansowe, a z drugiej dane związane z wpływem społecznym, środowiskowym i skutkami działalności firmy oraz z jej podejściem do zarządzania, etyki czy ładu korporacyjnego. *Raport CSR* wraz z raportem finansowym daje kompletny obraz funkcjonowania firmy i pozwala lepiej ją ocenić. I co ważne – jest to jednolity przekaz skierowany zarówno do otoczenia zewnętrznego jak i do pracowników. Od niedawna na rynku funkcjonują również tzw. *raporty zintegrowane*. Ich głównym celem jest wyjaśnienie inwestorom w jaki sposób organizacja buduje swoją wartość w czasie. Raport zintegrowany nie tylko zestawia, ale łączy i integruje dane finansowe i niefinansowe.

Poprawa reputacji

Firmy raportujące według uznanych standardów są bardziej wiarygodne i transparentne, co wpływa pozytywnie na ich reputację. Otoczenie organizacji, tzw. interesariusze, mogą śledzić postępy firmy w zakresie jej wpływu na środowisko naturalne i społeczeństwo oraz obiektywnie porównać osiągnięcia różnych firm w tych obszarach. Dzięki raportowaniu zgodnym z przyjętymi standardami łatwiej jest odróżnić realny wpływ firmy na otoczenie od „pudrowania wizerunku”.

Lepsze relacje z otoczeniem, w tym z klientami

Raportowanie według uznanego standardu zwiększa wiarygodność firmy, ukazuje jej długofalową perspektywę zaangażowania społecznego i środowiskowego w odróżnieniu od działań nastawionych wyłącznie na uzyskanie krótkoterminowych korzyści o charakterze public relations. Taka „wizytówka” może ułatwić firmie pozyskanie zaangażowania innych organizacji (np.: partnerów biznesowych, kontrahentów, organizacji pozarządowych, administracji samorządowej) w realizację wspólnych przedsięwzięć. Dzisiaj, dla niektórych firm raport niefinansowy i dane w nim zawarte stanowią formalną przepustkę do postępowań i przetargów.

9%

Dostęp do kapitału powiązanego z odpowiedzialnymi funduszami i indeksami

53%

Zarządzanie reputacją

67%

Budowa zaufania wśród kluczowych interesariuszy

45%

Poprawienie wyników organizacji (informacja o alokacjach zasobów strategicznych szans)

22%

Poprawienie zarządzania ryzykiem

23%

Komunikacja ryzyk, możliwości i wyników inwestorom

Źródło: Jak zyskać na odpowiedzialności? CSR w strategiach spółek giełdowych. Przewodnik dla CEO i executives, CSRinfo 2012, s 55. Badanie: G4 Development Full Survey Report 2012

Udoskonalanie procesów wewnątrz organizacji

Raportowanie jest integralną częścią zarządzania organizacją w sposób odpowiedzialny. Umożliwia monitorowanie postępów w osiąganiu założonych celów zarówno biznesowych, jak społecznych. Ponadto, odgrywa istotną rolę w procesie wsparcia realizacji strategii społecznej odpowiedzialności poprzez fakt włączenia pracowników w tworzenie raportu. Tym samym, proces raportowania stanowi narzędzie integracji pracowników i komunikacji celów firmy. Raportowanie odpowiedzialnego biznesu pozwala również na rozpoznanie luk w procesach lub komunikacji i podjęcie stosownych działań.

Zarządzanie ryzykiem

Raportowanie, zgodne ze standardami raportowania, uruchamia wewnętrzne procesy mierzenia i monitorowania ryzyk, np. obszarów mogących być zarzewiem potencjalnej sytuacji kryzysowej związanej z negatywnym wpływem na środowisko, „tłącym się” konfliktem ze społecznością lokalną, itp. Świadomość i pomiar ryzyk jest punktem wyjścia do tworzenia „planów reagowania kryzysowego”.

Lepsze relacje z pracownikami

Istotnym ogniwem w procesie wdrażania społecznej odpowiedzialności jest komórka zarządzania zasobami ludzkimi (HR). Pełni ona ważną rolę w procesie raportowania o miejscu pracy. Dzięki temu raport zawiera opis wartości organizacji, jej cele i ma walor edukacyjny dla pracowników. Stanowi również miejsce prezentacji tych obszarów działalności organizacji, które są dla niej ważne. Zachęca również potencjalnych kandydatów do pracy w organizacji.

Uzyskanie przewagi konkurencyjnej

Rośnie grupa konsumentów (tzw. „pokolenie milenijne” lub pokolenie „Y”), dla których istotna jest nie tylko jakość i cena produktów, ale również sposób ich wytwarzania i oferowania. Ci konsumenci preferują firmy etyczne, wnoszące wkład w rozwój społeczeństwa i ochronę środowiska naturalnego. Raportowanie w oparciu o uznane standardy może pomóc zdobyć zaufanie tych konsumentów i zachęcić ich do nabywania produktów danej firmy. Analogicznie, zaniechanie raportowania może prowadzić do zmiany preferencji przez konsumentów na rzecz konkurencyjnych produktów i usług.

Spółeczna odpowiedzialność samorządów terytorialnych i organizacji obywatelskich

Zarówno samorządy, jak i organizacje obywatelskie potrzebują – podobnie jak przedsiębiorstwa – narzędzi, które pomogą im przestrzegać zasad odpowiedzialnego postępowania w zakresie szerszym niż narzucają to regulacje prawne. Pomocne są tu narzędzia wypracowane w ramach koncepcji CSR, które mają charakter na tyle uniwersalny, że mogą zostać wykorzystane także poza sferą biznesu¹.

Korzyści ze stosowania przez samorządy i organizacje społeczne zasad społecznej odpowiedzialności obejmują:

- możliwość komunikowania w przejrzysty sposób mieszkańcom, inwestorom, turystom, a także zagranicznym partnerom postępów w istotnych z ich punktu widzenia obszarach działalności, jak też plan dalszych usprawnień;
- budowanie kapitału społecznego, rozumianego jako zaufanie do instytucji publicznych i społecznych. Troska przy realizacji powierzonych zadań

o społeczności i środowisko naturalne, dostrzeganie problemów w otoczeniu organizacji i staranie się o ich rozwiązywanie zmienia sposób patrzenia obywateli na administrację publiczną i jej przedstawicieli;

- poprawa wizerunku administracji publicznej;
- zapewnienie wysokiego standardu świadczonych usług;
- minimalizacja ryzyka wystąpienia negatywnych zjawisk, np. niszczenie środowiska naturalnego.

Przykłady zastosowania zasady odpowiedzialnego postępowania w formie raportów według międzynarodowych wytycznych raportowania:

1. Miasto st. Warszawa wydało dwa raporty zrównoważonego rozwoju (2013, 2014).
2. Stowarzyszenie Forum Odpowiedzialnego Biznesu wydało raport wg standardu GRI uwzględniając wytyczne dla organizacji non-profit (2013).

1. Przykładem jest międzynarodowa norma dotycząca społecznej odpowiedzialności PN-26000:2012.

Korzyści dla firm płynące z raportowania informacji niefinansowych

— perspektywa rynków kapitałowych oraz instytucjonalnych inwestorów giełdowych

Inwestorzy giełdowi to ważna grupa interesariuszy każdej spółki publicznej notowanej na giełdzie. Fundusze emerytalne (OFE) i inwestycyjne (TFI i AM²) to nie tylko atrakcyjne źródło kapitału niezbędnego spółkom do realizacji zamierzeń rozwojowych, ale również źródło rozległej wiedzy na temat rynków kapitałowych sektorów i spółek w wielu krajach, w które inwestują.

Każdej spółce notowanej na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych zależy na wzroście wartości rynkowej swoich akcji, które drożeją wtedy, gdy efekty realizacji przyjętej strategii rozwoju są satysfakcjonujące. Podstawowym miernikiem efektywności działania każdej firmy są bieżące wyniki finansowe, publikowane kwartalnie poprzez giełdowy system ESPI w trybie obowiązkowych raportów okresowych.

Inwestorzy lubią takie spółki, które m. in. :
realizują rentowne projekty inwestycyjne (zwrot z inwestycji jest wyższy niż koszt zaangażowanego kapitału) i w ten sposób generują stabilne, dodatnie przepływy gotówkowe,

- umieją budować i umacniać swoją przewagę konkurencyjną (np. poprzez innowacyjność),
- przejrzyste i systematycznie komunikują postępy w realizacji przyjętej strategii.

Jednocześnie można zauważyć, że tak jak spółki konkurują między sobą o dostęp do atrakcyjnego kosztowo kapitału, tak też inwestorzy prześcigają się w poszukiwaniu atrakcyjnych okazji inwestycyjnych, które mogą poddać analizie wyłącznie dzięki dostępowi do szczegółowych danych finansowych i niefinansowych.

Znaczenie informacji niefinansowych

Fundamentem analizy finansowej i wyceny spółek są wyniki finansowe oraz dane operacyjne, na bazie których analitycy i inwestorzy budują prognozy finansowe, które ostatecznie umożliwiają im podjęcie kierunkowych

decyzji inwestycyjnych (> *kupię* > *sprzedam*). Łatwy i szybki dostęp do danych finansowych w każdej skutecznie zarządzanej firmie to sprawa podstawowa.

W strategiach wielu funduszy inwestycyjnych na dojrzałych rynkach Europy Zachodniej i w Stanach Zjednoczonych coraz większą rolę zaczynają odgrywać kryteria oceny ryzyka inwestycyjnego dotyczące zagadnień CSR (*corporate social responsibility*), ESG (*environmental, social and governance*) czy RBC (*responsible business conduct*). Zaczyna dominować przekonanie, że spółki, które przejrzyste komunikują założenia przyjętej strategii CSR są mniej ryzykowne, a przez to bardziej atrakcyjne dla inwestorów.

Dobrym poparciem dla tezy, że warto wyjść na przeciw potrzebom inwestorów i zainwestować systematyczne raportowanie informacji niefinansowych jest pojawianie się na wielu rynkach giełdowych (np. Euronext, LSE, NYSE czy warszawska GPW) rosnącej liczby indeksów (np. MSCI ESG, FTSE4Good czy warszawski Respect Index,) mierzących atrakcyjność inwestycyjną spółek stosujących zasady zrównoważonego inwestowania na rynkach kapitałowych (*sustainable and responsible investment, SRI*) oraz wzrost popularności strategii inwestycyjnych funduszy, które aktywnie szukają i premiuje inwestując w takie firmy.

Inwestorzy instytucjonalni na spotkaniach z przedstawicielami zarządów firm coraz częściej podnoszą tematy związane z systemem premiowania kluczowych menedżerów, emisjami gazów czy tworzeniem rezerw na przyszłe koszty związane z likwidacją potencjalnych szkód ekologicznych. Dzisiaj są oni przede wszystkim zainteresowani tym, czy prezes zarządu i kadra kierownicza rozumieją, jakie ryzyka społeczne i środowiskowe stoją przed spółką, w jakim stopniu firma nimi świadomie zarządza (na tle swoich konkurentów w branży) oraz czy te ryzyka i metody zarządzania nimi są uwzględniane w nowych projektach inwestycyjnych.

W opinii profesjonalnych inwestorów giełdowych sytuacja, gdy mamy niższe ryzyko w kategoriach definiowanych przez standardy SRI, w tym trudne do policzenia ryzyka o charakterze niefinansowym, tym niższe bywa całkowite ryzyko inwestycyjne analizowanej spółki.

2. AM – asset management, zarządzanie aktywami.

Dlaczego warto raportować dane niefinansowe?

Na dojrzałych rynkach kapitałowych panuje powszechne przekonanie, że inwestowanie kapitału zgodnie z zasadami SRI (*Socially Responsible Investment*) w akcje spółek o niższych poziomach ryzyka ESG prowadzi do wyższego zwrotu z kapitału w perspektywie długoterminowej. Opracowania Instytutu CFA (*Chartered Financial Analyst*) z 2014 roku wskazują, że ponad 1 000 firm zarządzających aktywami o łącznej kwocie przekraczającej 34 biliony dolarów (15% światowych aktywów inwestycyjnych) zobowiązało się do przestrzegania Zasad Odpowiedzialnego Inwestowania (*Principles of Responsible Investment, PRI*), inicjatywy wdrożonej w 2006 roku przez ONZ oraz konsorcjum największych światowych firm inwestycyjnych.

Najnowsze raporty i opracowania takich firm i organizacji jak McKinsey, Morgan Stanley, Instytut CFA czy Eurosif również wskazują na wiele korzyści, jakie osiągną przedsiębiorstwa, które stosują otwartą komunikację danych niefinansowych i w ten sposób promują zasady zrównoważonego inwestowania wg standardów SRI. Do najważniejszych korzyści należy zaliczyć:

KORZYŚĆ NR 1 Większa przejrzystość -> niższe ryzyko inwestycyjne -> potencjalnie wyższa wycena

Lepszy dostęp do informacji, w tym informacji niefinansowych, oznacza dla inwestorów łatwiejsze, szybsze i pewniejsze analizy, czyli wyższy poziom komfortu w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych, co może wpływać na obniżenie kosztów pozyskania kapitału.

Informacje niefinansowe udostępniane przez spółki są wnikliwie analizowane przez brokerów takiego formatu jak np. Morgan Stanley. Ten amerykański bank inwestycyjny regularnie publikuje raporty sektorowe analizujące poszczególne spółki z punktu widzenia kryteriów SRI. Ponadto analitycy Morgan Stanley typową analizę finansową uzupełniają zwykle o analizę następujących aspektów:

- środowiskowych, w tym emisja CO₂ czy efektywność energetyczna,
- społecznych, w tym społeczności lokalne czy zarządzanie łańcuchem dostaw,
- pracowniczych, w tym BHP i polityka HR,

oraz związanych z zasadami ładu korporacyjnego, w tym procedury dotyczące praw człowieka czy skuteczności systemów motywacyjnych kluczowych menedżerów.

Wielu inwestorów wierzy, że świadoma analiza czynników ESG może obniżyć ryzyko inwestycyjne, a więc wpłynąć na poprawę jakości i skuteczności podejmowanych decyzji inwestycyjnych także w inwestycjach długoterminowych.

Morgan Stanley w raportach S+R (*sustainable and responsible*) proponuje wręcz włączenie czynników ESG do modelu wyceny spółek i wskazuje jaki mają one wpływ na wycenę zdyskontowanych przepływów pieniężnych (*discounted cash flows, DCF*), a więc ostatecznie na wycenę firmy.

KORZYŚĆ NR 2 Udział w indeksach ESG -> większe zainteresowanie inwestorów -> potencjał wzrostu kursu akcji

Ocena spółki pod kątem kryteriów zrównoważonego rozwoju jest podstawą przy jej kwalifikacji do wielu indeksów firm odpowiedzialnych społecznie, takich jak np.: *MSCI EM SRI Index, FTSE4Good, Dow Jones Sustainability Index* czy polski *Respect Index*. Co do zasady z każdego indeksu jest znacznie trudniej wypaść niż do niego dołączyć, więc elitarność tych grup spółek oraz stopniowe zacieśnianie kryteriów dostępu wymuszają na spółkach-kandydatach utrzymywanie coraz wyższych standardów zrównoważonego rozwoju.

Istnieje wiele sposobów na konstruowanie indeksów (selekcja elity spółek po jednej z każdej branży lub skupienie się na konkretnym zagadnieniu, np. najwyższa efektywność energetyczna w sektorze paliwowym). Z punktu widzenia spółki uczestnictwo w tych indeksach umożliwia wejście w zasięg „radaru” tych funduszy inwestycyjnych, które inwestują w akcje firm przestrzegających standardów zrównoważonego i odpowiedzialnego inwestowania.

KORZYŚĆ NR 3 Łatwiejszy dostęp do kapitału (akcyjnego i dłużnego)

Zgodnie z podejściem Eurosif (*The European Sustainable Investment Forum*), będącego wiodącą europejską organizacją, której misją jest zrównoważony rozwój realizowany poprzez europejski rynek finansowy – najbardziej popularnymi strategiami zrównoważonego i odpowiedzialnego inwestowania w Europie są:

- strategia wykluczenia (*exclusions*) – polegająca na wykluczaniu z portfeli inwestycyjnych „toksycznych” firm oraz sektorów (aspekty środowiskowe, etyczne czy społeczne) i mająca zastosowanie do około 40% wszystkich profesjonalnie zarządzanych aktywów

inwestycyjnych w Europie. Jej popularność szybko rośnie, w tempie 38% (wzrost CAGR 2011 – 2013),

- uwzględnienie ESG (*ESG integration*) – co oznacza włączenie przez zarządzających aktywami do katalogu kryteriów inwestycyjnych czynników ESG. Aktywa zarządzane przy wykorzystaniu tej strategii w Europie również szybko rosną, w tempie 29% (wzrost CAGR 2011-2013) osiągając wartość ponad 5 bilionów euro w 2013 roku (ponad 70% aktywów zgromadzono we Francji i w Wielkiej Brytanii).

Przykład: takie spółki jak Air Liquide, Unibail-Rodamco, EDF, Iberdrola czy GDF Suez od wielu lat plasują u inwestorów serie tzw. *Green Bonds*, czyli obligacji uwzględniających w strukturze instrumentu aspekty ESG. Środki pozyskiwane z ich emisji wspierają przede wszystkim inwestycje związane z realizacją projektów związanych z energią odnawialną, ochroną środowiska czy inicjatywami prospołecznymi.

Podsumowanie

Przestrzeganie zasad CSR i raportowanie informacji niefinansowych otwierać może przed spółkami dostęp do znaczących aktywów zarządzanych przez europejskie fundusze inwestycyjne. Jednocześnie należy zauważyć, że poziom świadomości zarządzających polskimi funduszami w zakresie znaczenia zrównoważonego i odpowiedzialnego inwestowania jest na dość wczesnym etapie rozwoju. Odwołując się do doświadczeń europejskich i międzynarodowych można zakładać, że wzrost zainteresowania problematyką SRI jest nieuchronny, gdyż inwestorzy choćby z Francji czy Wielkiej Brytanii lub organizacji międzynarodowych aktywnie inwestujących w Polsce stosują takie standardy. Dlatego też zespoły zajmujące się komunikacją z interesariuszami oraz zarządy spółek już teraz powinny dostrzegać potrzebę podejmowania wysiłków dla edukacji i rozwoju świadomości, co do konieczności wdrożenia na polskim rynku standardów raportowania niefinansowego.

Standardy raportowania

NAZWA STANDARDU	WŁAŚCICIEL	ADRESACI	ZAKRES	DOSTĘPNOŚĆ
	Kto jest twórcą, właścicielem?	Z myślą o kim była stworzona?	Co obejmuje?	Czy jest odpłatna? Czy jest w języku polskim?
G4 Sustainability Reporting Guidelines (GRI G4)	Global Reporting Initiative (GRI)	Biznes, agendy rządowe, miasta, organizacje społeczne, edukacyjne, niezależnie od wielkości i branży.	Raportujący mają do dyspozycji szereg materiałów: przewodnik po wytycznych, materiały edukacyjne oraz specjalne suplementy dedykowane wybranym branżom (np. finansowej). Zawierają one zasady raportowania, prezentują proces oraz oferują ponad 80 uniwersalnych wskaźników. Ponadto strona internetowa GRI zawiera kilkadziesiąt tysięcy raportów.	Wytyczne są bezpłatne i dostępne w języku angielskim. W języku polskim standard dostępny będzie bezpłatnie w połowie 2016 r.
Communication on Progress (COP)	UN Global Compact	System raportowania został stworzony z myślą o sygnatariuszach 10 Zasad Global Compact. Mogą nimi zostać organizacje zatrudniające co najmniej 10 pracowników, reprezentujące różne sektory biznes, samorząd, organizacje społeczne.	System obejmuje prezentację postępów organizacji w zakresie wdrażania 10 zasad Global Compact, które odnoszą się do kwestii środowiskowych, pracowniczych i etyki. Raportujący mają do dyspozycji przewodnik i materiały w języku angielskim.	Zasady Global Compact są dostępne bezpłatnie w języku polskim. Natomiast materiały dla raportujących jak formularz raportu są dostępne bezpłatnie w języku angielskim.
International Integrated Reporting Framework	International Integrated Reporting Council (IIRC)	Przedsiębiorstwa.	IIRC proponuje filozofię integracji sprawozdawczości finansowej i pozafinansowej w firmach. Prezentuje on proces raportowania (zbieżny do GRI) oraz opis przedsiębiorstwa (zbieżny ze wskaźnikami profilowymi GRI). Ten standard proponuje również podział raportu na konkretne obszary.	Bezpłatne, w języku angielskim.
Guidance on Corporate Responsibility Indicators in Annual Reports	UNCTAD – Konferencja Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju	Przedsiębiorstwa.	Standard zawiera wskazówki dotyczące uwzględniania informacji z zakresu zrównoważonego rozwoju z raportach rocznych. Główna część standardu poświęcona jest opisowi 16 wskaźników, które dotyczą następujących zagadnień: handel i inwestycje, tworzenie miejsc pracy i praktyki pracownice, technologia i rozwój pracowników, BHP, finansowanie rządu i lokalnych społeczności, korupcja.	Wytyczne dostępne są bezpłatnie w języku angielskim.

ZALETY	BRANŻA	OBSZAR DYREKTYWY 2014-95-UE	WWW
Kiedy warto po nią sięgnąć?	Czy dotyczy specyficznej branży?	Do jakich obszarów raportowania wymienionych przez dyrektywę się odnosi?	Gdzie mogę znaleźć więcej informacji?
<p>GRI G4 należy do najbardziej popularnych wytycznych raportowania pozafinansowego. Umożliwia elastyczne dostosowanie do potrzeb raportującej organizacji. Ułatwia organizację raportowania, ponieważ prezentuje proces raportowania. Zawiera również konkretne wskaźniki. Wybrane branże dysponują dodatkowymi suplementami sektorowymi ułatwiającymi przygotowanie raportów dla organizacji operujących w wybranych sektorach. Wytyczne są również spójne z innymi ważnymi standardami i inicjatywami jak np. UN Global Compact, norma ISO26000, International Integrated Reporting Framework.</p>	<p>Wytyczne są uniwersalne i mogą być stosowane w każdej organizacji, nie tylko w biznesie, ale również w administracji publicznej czy organizacjach społecznych.</p>	<p>Pokrywa obszary wymienione dyrektywą. Wymaga podobnie jak dyrektywa prezentacji podejścia do zarządzania oraz wskaźników wynikowych. Zawiera wskaźniki, które odnoszą się do wskazanych w dyrektywie obszarów, tj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kwestie środowiskowe; • kwestie społeczne i pracownicze; • prawa człowieka; • przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu 	<p>www.globalreporting.org</p>
<p>Zasady są uniwersalne i spójne z wytycznymi GRI. Nie zawierają wskaźników, ale mogą pomóc w podejściu do raportowania organizacji. Przydatne szczególnie dla mniejszych organizacji.</p>	<p>Communication on Progress dotyczy sygnatariuszy Zasad Global Compact. Ale każdy może skorzystać z tego systemu raportowania.</p>	<p>Odnosi się do następujących kwestii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kwestie środowiskowe; • kwestie pracownicze i w tym kontekście prawa człowieka • przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu <p>By wypełnić wszystkie wytyczne dyrektywy COP będzie wymagał uzupełnień.</p>	<p>www.unglobalcompact.org/participation/report</p>
<p>IIRC nie proponuje własnego zestawu wskaźników do raportowania, podkreśla, że przedsiębiorstwo może korzystać z istniejących krajowych i międzynarodowych regulacji i wytycznych zarówno dotyczących danych finansowych jak i pozafinansowych. IIRC szczegółowo określa siedem elementów, z których powinien składać się raport zintegrowany. Standard warty uwagi dla organizacji publikujących już raporty finansowe i raporty CSR.</p>	<p>Dotyczy przede wszystkim przedsiębiorstw. Szczególnie odpowiada na potrzeby inwestorów.</p>	<p>Zawiera ogólną filozofię i ideę kapitałów, z których trzy tj. zasoby ludzkie, relacje społeczne i zasoby naturalne odnoszą się do następujących obszarów dyrektywy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kwestie środowiskowe; • kwestie pracownicze i społeczne. 	<p>integratedreporting.org/resource/international-ir-framework/</p>
<p>Standard zawiera jasno sformułowane rekomendacje, jak wzbogacić raporty roczne o dane z zakresu zrównoważonego rozwoju. Zestaw wskaźników jest ograniczony jednak dotyczą one wielu ważnych zagadnień. Opisano kryteria doboru wskaźników, które pomogą organizacji raportującej w doborze treści.</p>	<p>Wytyczne są uniwersalne i mogą być stosowane przez wszystkie branże.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kwestie społeczne i pracownicze; • przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu 	<p>unctad.org/en/docs/iteteb20076_en.pdf</p>

NAZWA STANDARDU	WŁAŚCICIEL	ADRESACI	ZAKRES	DOSTĘPNOŚĆ
	Kto jest twórcą, właścicielem?	Z myślą o kim była stworzona?	Co obejmuje?	Czy jest odpłatna? Czy jest w języku polskim?
KPIs for ESG	European Federation of Financial Analysts Societies (EFFAS) oraz DVFA Society of Investment Professionals in Germany	Wytyczne zostały opracowane dla wszystkich podmiotów, ze szczególnym uwzględnieniem spółek notowanych na giełdach lub emitujących obligacje.	Wytyczne zawierają ogólne rekomendacje dotyczące raportowania danych środowiskowych, społecznych i ładu korporacyjnego, ich prezentacji oraz struktury, jak również minimalne wymagania dotyczące treści, które powinny być ujawniane przez raportujące podmioty. Dodatkowo wytyczne określają szczegółowe wskaźniki, które zaprezentowano w podziale na 114 podsektorów (określonych w ICB – Industry Classification Benchmark).	Wytyczne dostępne są bezpłatnie w języku angielskim.
Model Guidance on Reporting ESG Information to Investors	Sustainable Stock Exchanges Initiative	Giełdy papierów wartościowych na całym świecie	Dokument zawiera wytyczne dla giełd, które mają pomóc im w samodzielnym stworzeniu ram dla notowanych podmiotów w odniesieniu do raportowania danych środowiskowych, społecznych i ładu korporacyjnego. Istotną ich częścią są wskazówki dla firm w zakresie procesu raportowania pozafinansowego, doboru odpowiedniej formy publikacji i zestawu wskaźników.	Bezpłatnie w języku angielskim.
Ramy sprawozdawczości zgodnej z wytycznymi ONZ dotyczącymi biznesu i praw człowieka	Wytyczne zostały opracowane w ramach Human Rights Reporting and Assurance Frameworks Initiative (RAFI) będącej wspólną inicjatywą organizacji międzynarodowej Shift i firmy doradczej Mazars.	Przedsiębiorstwa bez względu na ich wielkość, lokalizację, sektor, rodzaj działalności.	Na UN Guiding Principles Reporting Framework składa się zestaw 31 pytań, na które przedsiębiorstwo udziela odpowiedzi. Wytyczne zawierają wskazówki jak odpowiedzieć na te pytania w sposób adekwatny i dostarczający istotnych informacji odnoszących się do polityki firmy w zakresie praw człowieka, procedur i zachowania. Przedsiębiorstwa mogą korzystać z dwóch dokumentów: <ul style="list-style-type: none"> zestaw pytań UN Guiding Principles Reporting Framework wraz z zasadami dotyczącymi raportowania; UN Guiding Principles Reporting Framework wraz z przewodnikiem dotyczącym ich stosowania. 	Ramy sprawozdawczości są dostępne bezpłatnie w języku angielskim. W języku polskim dostępne są Ramy sprawozdawczości zgodnej z wytycznymi ONZ dotyczącymi biznesu i praw człowieka zawierające zasady i zestaw pytań.
Carbon Disclosure Project (CDP)	Carbon Disclosure Project (CDP)	Użytkownikami raportów CDP są globalni inwestorzy - obecnie członkami CDP jest ponad 822 inwestorów. Według CDP obecnie repozytorium emisji obejmuje ok. 26% całości emisji CO ₂ pochodzenia ludzkiego (antropogenic emission).	CDP zawiera wskaźniki pogrupowane w 4 programy: zmiany klimatu, zużycie wody, deforestacja i łańcuchy dostaw. Najbardziej rozpoznanym jest program dotyczący zmian klimatu – obejmujący bazę dotyczącą wielkości emisji oraz podejmowanych działań mających na celu redukcję emisji w ponad 5000 firm z całego świata.	Informacje o raporowaniu dostępne są bezpłatnie w języku angielskim. Informacje dostępne lokalnie poprzez kontakt z lokalnym przedstawicielem w Polsce.

ZALETY	BRANŻA	OBSZAR DYREKTYWY 2014-95-UE	WWW
Kiedy warto po nią sięgnąć?	Czy dotyczy specyficznej branży?	Do jakich obszarów raportowania wymienionych przez dyrektywę się odnosi?	Gdzie mogę znaleźć więcej informacji?
<p>Zaletą wytycznych jest zaprezentowanie wskaźników w podziale na podsektory, dzięki czemu każdy podmiot może znaleźć treści dostosowane do swojej specyfiki. Wskaźniki zaprezentowano w podziale na trzy poziomy raportowania, od najbardziej podstawowych do zaawansowanych.</p>	<p>Wskaźniki raportowania zaprezentowano w podziale na branże, jednak w zestawieniu ujęto 114 podsektorów</p>	<p>Zawiera wskaźniki, które odnoszą się do wskazanych w dyrektywie obszarów, tj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kwestie środowiskowe; • kwestie społeczne i pracownicze; • prawa człowieka; • przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu 	<p>www.iffas-esg.com/?page_id=206</p>
<p>Dokument skierowany jest do giełd, jednak zawiera ogólne rekomendacje dotyczące ujawniania danych pozafinansowych, które mogą być pomocne wszystkim raportującym.</p>	<p>Wytyczne skierowane są do giełd jednak mogą być pomocne wszystkim podmiotom notowanym na giełdach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kwestie środowiskowe; • kwestie społeczne i pracownicze; • prawa człowieka; • przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu 	<p>www.sseinitiative.org</p>
<p>Wytyczne zawierają informacje przybliżające przedsiębiorstwom problematykę praw człowieka i jej złożoność. Pytania zawarte w standardzie umożliwiają z jednej strony napisanie osobnego sprawozdania dot. poszanowania praw człowieka przez przedsiębiorstwo a z drugiej strony ułatwiają też zebranie informacji, które są niezbędne, by rzetelnie raportować w zakresie praw człowieka niezależnie od typu sprawozdania w jakim te informacje zostaną przedstawione. Warto sięgać po te wytyczne, gdy firma podejmuje próbę raportowania w zakresie praw człowieka samodzielnie albo w ramach zbierania informacji do raportów tworzonych na podstawie innych wytycznych jak np. GRI G4.</p>	<p>Wytyczne odnoszą się do wszystkich typów przedsiębiorstw</p>	<p>Wytyczne przede wszystkim odnoszą się do praw człowieka. W ich kontekście ujmują również:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kwestie społeczne i pracownicze • pośrednio także kwestie dot. ochrony środowiska i przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu. 	<p>www.ungpreporting.org www.pihrb.org</p>
<p>Raportowanie w ramach systemu jest darmowe i bezpłatne. Odpłatny jest udział dla inwestorów korzystających z danych i raportów przygotowywanych przez CDP. CDP stosuje zasady wyliczania emisji określone w Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol) Corporate Standard.</p>	<p>Wytyczne raportowania są uniwersalne i mogą być stosowane przez wszystkie branże.</p>	<p>Kwestie środowiskowe</p>	<p>www.cdproject.net</p>

NAZWA STANDARDU	WŁAŚCICIEL	ADRESACI	ZAKRES	DOSTĘPNOŚĆ
	Kto jest twórcą, właścicielem?	Z myślą o kim była stworzona?	Co obejmuje?	Czy jest odpłatna? Czy jest w języku polskim?
Greenhouse Gas Protocol (GHG Protocol) Corporate Standard	World Resources Institute (WRI) i World Business Council on Sustainable Development (WBCSD).	Firmy, instytucje, jak również miasta pragnące raportować wg uznanych światowych standardów w zakresie emisji CO ₂ .	Emisje bezpośrednie CO ₂ związane ze zużyciem paliw kopalnych i emisje pośrednie CO ₂ związane ze zużyciem energii oraz transportem. Standardy również obejmują wskaźniki emisji dla innych niż CO ₂ substancji mających wpływ na globalne ocieplenie – posiadające tzw CO ₂ ekwiwalent tj. metan.	Informacje o Zasadach raportowania są dostępne bezpłatnie w języku angielskim.
Principles for Responsible Investment	UN PRI	Inwestorzy instytucjonalni, sygnatariusze inicjatywy UN PRI, na którą składa się 6 zasad dotyczących odpowiedzialnego inwestowania.	Wytyczne zawierają szereg rekomendacji odnośnie włączenia kwestii społecznych, środowiskowych i ładu korporacyjnego w praktyki inwestycyjne. Zawarto w nich wskaźniki wyników, z których ok. 44% ma charakter obowiązkowy i musi być regularnie upubliczniana przez sygnatariuszy.	Wytyczne dostępne są bezpłatnie w języku angielskim.
Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (Organization for Economic Co-operation and Development, OECD)	Przedsiębiorstwa wielonarodowe, w tym spółki lub inne podmioty utworzone w kilku państwach umożliwiające im koordynację działań.	Wytyczne nie stanowią standardu raportowania, ale dotyczą odpowiedzialnego postępowania przedsiębiorstw. Firmy powinny przestrzegać prawa krajowego oraz aspektów zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności w następujących obszarach: <ul style="list-style-type: none"> ujawnianie informacji prawa człowieka zatrudnienie i stosunki pracownicze środowisko naturalne zwalczanie korupcji interesy konsumenckie nauka i technologia konkurencja opodatkowanie 	Standard dostępny nieodpłatnie, również w języku polskim.
PN-ISO 26000:2012 dotyczące społecznej odpowiedzialności	Międzynarodowy Komitet Normalizacyjny (ISO)	Przedsiębiorstwa, organizacje non-profit, administracja, organizacje pracodawców, związki zawodowe. Niezależnie od wielkości czy branży.	Norma nie jest certyfikowana. ISO 26000 jest rodzajem przewodnika po CSR zawierającym m.in. opisy różnych aspektów społecznej odpowiedzialności oraz przykłady działań pożądaných w 7 obszarach: <ul style="list-style-type: none"> ład organizacyjny prawa człowieka praktyki w miejscu pracy środowisko naturalne uczciwe praktyki operacyjne zagadnienia konsumenckie zaangażowanie społeczne i rozwój społeczności lokalnej 	Norma dostępna odpłatnie, również w języku polskim.

ZALETY	BRANŻA	OBSZAR DYREKTYWY 2014-95-UE	WWW
Kiedy warto po nią sięgnąć?	Czy dotyczy specyficznej branży?	Do jakich obszarów raportowania wymienionych przez dyrektywę się odnosi?	Gdzie mogę znaleźć więcej informacji?
Zasady raportowania CO ₂ są powszechnie stosowane i uznane. Ich zastosowanie pozwala na benchmarki organizacji oraz śledzenie trendów w zakresie emisji bezpośrednich oraz emisji pośrednich jak również w analizę emisji CO ₂ w łańcuchu dostaw.	Wytyczne są uniwersalne i mogą być stosowane przez wszystkie rodzaje organizacji, branż jak również miasta	Kwestie środowiskowe	www.ghgprotocol.org
Wytyczne pomagają inwestorom oraz akcjonariuszom w zrozumieniu powiązań pomiędzy wykonywanymi przez nich zadaniami a zrównoważonym rozwojem. Globalnie wytyczne podpisało ponad 1300 podmiotów.	Wytyczne dotyczą zasad odpowiedzialnego inwestowania, skierowane są więc do instytucji inwestujących swoje środki.	Kwestie środowiskowe Kwestie społeczne i pracownicze Prawa człowieka Przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu	www.unpri.org
Wytyczne są uniwersalne i mogą być stosowane przez wszystkie branże, w tym także firmy sektora MŚP. Mogą wspomóc identyfikację obszarów raportowania.	Przedsiębiorstwa wielonarodowe, w tym spółki lub inne podmioty utworzone w kilku państwach umożliwiające im koordynację działań.	<ul style="list-style-type: none"> • kwestie środowiskowe; • kwestie społeczne i pracownicze; • prawa człowieka; • przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu 	www.paiz.gov.pl
Norma ISO 26000 jest komplementarna z Wytycznymi GRI, które mogą być wykorzystywane do raportowania postępów we wdrażaniu normy. ISO 26000 jest opracowaniem zawierającym szereg wskazówek i przykładów z zakresu CSR, które mogą być podpowiedzią i inspiracją dla organizacji wdrażających założenia normy.	Wytyczne są uniwersalne i mogą być stosowane przez wszystkie branże.	<ul style="list-style-type: none"> • kwestie środowiskowe; • kwestie społeczne i pracownicze; • prawa człowieka; • przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu 	www.pkn.pl/ iso-26000

NAZWA STANDARDU	WŁAŚCICIEL	ADRESACI	ZAKRES	DOSTĘPNOŚĆ
	Kto jest twórcą, właścicielem?	Z myślą o kim była tworzona?	Co obejmuje?	Czy jest odpłatna? Czy jest w języku polskim?
System Ekozarządzania i Audytu (Eco-Management and Audit Scheme, EMAS)	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 1221/2009 z 25.11.2009 ws. dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we wspólnocie (EMAS)	Przedsiębiorstwa, instytucje, organizacje i urzędy	to unijny system, w którym dobrowolnie mogą uczestniczyć różne organizacje (przedsiębiorstwa, instytucje, organizacje, urzędy). Głównym założeniem systemu jest wyróżnienie tych organizacji, które wychodzą poza zakres minimalnej zgodności z przepisami i ciągle doskonalą efekty swojej działalności środowiskowej. Organizacja, która chce zarejestrować się w systemie EMAS musi wdrożyć system zarządzania środowiskowego (SZŚ) zgodnie z wymaganiami normy ISO 14001 i dodatkowo opublikować deklarację środowiskową zweryfikowaną przez niezależnego, akredytowanego weryfikatora środowiskowego.	Wdrożenie SZŚ zgodnego z Rozporządzeniem EMAS nie jest odpłatne. Rozporządzenie jest dostępne w języku polskim i angielskim. Aby jednak dokonać rejestracji wdrożonego systemu w rejestrze unijnym konieczne jest przeprowadzenie zewnętrznej weryfikacji przez niezależnego audytora, posiadającego właściwe akredytacje – koszty takiej weryfikacji są ustalane indywidualnie i zależą przede wszystkim od wielkości firmy, eksploatowanych instalacji oraz liczby pracowników.
Trójstronna deklaracja zasad Dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej	MOP (Międzynarodowa Organizacja Pracy)	Adresatami deklaracji są korporacje międzynarodowe, rządy, organizacje pracodawców i pracowników.	Deklaracja zawiera wytyczne w takich obszarach jak: zatrudnienie, rozwój, warunki pracy oraz bytowe, jak również stosunki pomiędzy pracodawcą a pracownikami. Jej postanowienia zostały oparte na międzynarodowych konwencjach i rekomendacjach dotyczących obszaru pracowniczego.	Bezpłatnie w języku angielskim i polskim.

Opracowanie: Liliana Anam

CSRinfo i opis standardów przygotowali:

Liliana Anam (CSRinfo)

Beata Faracik (Polski Instytut Praw Człowieka i Biznesu)

Jacqueline Kacprzak (Ministerstwo Gospodarki)

Magdalena Mochóń (CSRinfo)

Monika Michałowska (Agencja Rozwoju Pomorza S.A.)

Ewa Piwowar we współpracy z Katarzyną Karolak (Grupa ENERGA)

ZALETY	BRANŻA	OBSZAR DYREKTYWY 2014-95-UE	WWW
Kiedy warto po nią sięgnąć?	Czy dotyczy specyficznej branży?	Do jakich obszarów raportowania wymienionych przez dyrektywę się odnosi?	Gdzie mogę znaleźć więcej informacji?
<p>System EMAS jest najbardziej wiarygodnym spośród obecnie funkcjonujących systemów zarządzania środowiskowego. To jedyny instrument potwierdzający ciągłe doskonalenie efektywności ekologicznej w organizacjach. Rejestracja w systemie daje możliwość znalezienia się w elitarnej grupie instytucji i przedsiębiorstw postrzeganych jako organizacje działające na rzecz ochrony środowiska.</p> <p>Spośród konkretnych korzyści ekonomicznych warto podkreślić:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie kosztów działalności poprzez: racjonalne zużycie surowców i materiałów, wzrost efektywności wykorzystania zasobów, redukcję emitowanych zanieczyszczeń i wytwarzanych odpadów, zmniejszenie zapotrzebowania na energię i wodę oraz redukcję kosztów ich zużycia; • prewencyjne podejście do identyfikacji ryzyk środowiskowych, w tym ryzyka wystąpienia awarii, pozwala zminimalizować prawdopodobieństwo nałożenia kar finansowych za naruszanie wymagań prawnych; • uznawany za wystarczający jako forma kowenantu w umowach zapewniających finansowanie przez europejskiej instytucje finansowe np. EBI czy EBOR; • pozytywna weryfikacja zewnętrzna podnosi wiarygodność biznesową firmy wśród inwestorów na rynku europejskim (umożliwia uzyskanie dodatkowych punktów w ratingach CSR). 	<p>System zarządzania środowiskowego zgodny z Rozporządzeniem EMAS można wdrożyć i zweryfikować prowadząc działalność w każdej branży. Aktualnie w rejestrze EMAS prowadzonym w Polsce przez Generalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska zarejestrowanych jest 45 podmiotów z różnych branż.</p>	<p>Kwestie środowiskowe</p>	<p>emas.gdos.gov.pl/rejestracja-w-emas</p>
<p>Deklaracja zawiera dosyć ogólne postanowienia, bez wskazania wskaźników wyników, które powinny być raportowane przez organizacje.</p>	<p>Wszystkie podmioty prowadzące swoją działalność biznesową w skali międzynarodowej</p>	<p>Kwestie społeczne i pracownicze Prawa człowieka</p>	<p>www.mop.pl/html/miedzynarodowe_standardy/deklaracja_trojstronna.html</p>

Raportowanie danych niefinansowych jest procesem, który można podzielić na kilka etapów. Poniżej wyróżniono najważniejsze z nich. Każdy etap uzupełniono o praktyczne wskazówki raportujących organizacji.

1

Prace przygotowawcze

Dobór osób zaangażowanych w proces raportowania

Szkolenia i edukacja

Informacje o celach i zasadach raportowania

2

Zdefiniowanie aspektów raportowania

Analiza działań organizacji pod kątem CSR

Sprawdzenie oczekiwań interesariuszy w kontekście CSR

Decyzja, które tematy (tzw. aspekty raportowania) są kluczowe

3

Dobór wskaźników

Wybranie wskaźników, które będą obrazowały każdy z ważnych aspektów raportowania

4

Zbieranie danych do raportu

Wyjaśnienie pracownikom jakie dane mają dostarczyć do raportu
Zebranie danych

5

Opracowanie treści raportu

Redakcja treści raportu

Opracowanie graficzne treści raportu

6

Weryfikacja raportu

Weryfikacja wewnętrzna raportu

Opcjonalnie – weryfikacja zewnętrzna procesu i/ lub poprawności raportowania wskaźników przez niezależną stronę trzecią

7

Komunikacja raportu i zebranie informacji zwrotnej

Zadbanie o to, aby raport dotarł do ważnych dla firmy podmiotów tzw. interesariuszy

1 Prace przygotowawcze

Dobór osób zaangażowanych w proces raportowania

Szkolenia i edukacja

Informacje o celach i zasadach raportowania

W procesie przygotowania raportu wartościowe mogą być warsztaty wprowadzające w istotę i specyfikę społecznej odpowiedzialności biznesu, które przeprowadzi niezależny ekspert. Warsztaty mogą być adresowane do członków i członkiń zespołu ds. CSR w firmie. Umożliwi to poszerzenie wiedzy, jej usystematyzowanie, jak również zrozumienie w jaki sposób poszczególne aspekty/standardy CSR przekładają się na konkretne obszary działania w spółce.

Katarzyna Zabratańska

Specjalistka ds. Public Relations i CSR,
LW „Bogdanka” S.A.

Inwestycja w odpowiednie przygotowanie pracowników, zwłaszcza kadry menedżerskiej i zarządu, do raportowania i zadbanie o zrozumienie przez nich celów i korzyści raportowania, to klucz do sukcesu i płynnego przejścia przez dalsze etapy procesu. U wielu naszych klientów po takim rozpoczęciu procesu rośnie motywacja i efektywność prac zespołu raportującego. Dzięki seminariom i szkoleniom wdrażającym zarząd ma większe możliwości świadomego wykorzystania procesu raportowania do umacniania metod zarządzania i przepływu kluczowych informacji wewnątrz organizacji.

Liliana Anam

Menedżer Zarządzający CSRinfo

Pomocne jest powołanie konkretnych osób ds. CSR we wszystkich i/lub bezpośrednio zależnych spółkach grupy kapitałowej oraz ich należyte umocowanie (np. pełnomocnictwo z wpisaniem CSR do zakresu kompetencji).

Ewa Piwowar

Dyrektor Biura Relacji Inwestorskich, ENERGA SA

Praca nad raportem wymaga doświadczenia, którego nabiera się z czasem. „Debiutując” dobrze jest mieć czyjeś wsparcie merytoryczne, które nie tylko daje gwarancje wysokiego poziomu merytorycznego raportu, ale jest również okazją do uczenia się i przygotowania do przyszłej, samodzielnej pracy nad raportem.

Katarzyna Zabratańska

Specjalistka ds. Public Relations i CSR,
LW „Bogdanka” S.A.

2 Zdefiniowanie aspektów raportowania

Analiza działań organizacji pod kątem CSR

Sprawdzenie oczekiwań interesariuszy w kontekście CSR

Decyzja, które tematy (tzw. aspekty raportowania) są kluczowe

Podczas definiowania aspektów raportowania niezwykle przydatne jest włączenie przedstawicieli szerokiego grona interesariuszy, których perspektywa i opinie mogą dać cenne wskazówki przy określeniu zagadnień istotnych dla firmy i jej otoczenia. Taki dialog może przybrać różne formy w zależności od grupy, z którą rozmawiamy (sesje dialogowe, ankiety online, wywiady telefoniczne etc.).

Gabriela Bar

kierownik ds. CSR, Provident Polska

Większe korzyści osiągają firmy, które wykorzystują proces raportowania do doskonalenia praktyk zarządczych i wyłonienia aspektów niefinansowych w celu dalszego rozwoju strategicznego. Na etapie definiowania treści raportu polskie firmy coraz częściej sięgają po narzędzie sesji dialogowej (w oparciu o międzynarodowy standard AA1000SES), która umożliwia efektywne zdefiniowanie oczekiwań otoczenia zewnętrznego. Gwarancją sukcesu jest również zaangażowanie kadry zarządzającej, co może doprowadzić do transformacji organizacji.

Zespół Sustainability Consulting

Central Europe, Deloitte

3 Dobór wskaźników

Wybranie wskaźników, które będą obrazowały każdy z ważnych aspektów raportowania

Dobrze wybrane KPI to wskaźniki, które są ważne dla spółki, ponieważ odzwierciedlają kluczowe obszary wpływu działalności biznesowej (m.in. na środowisko, na relacje pracownicze czy też na kontakty z klientami). Najczęściej wybieranym na rynku polskim standardem umożliwiającym porównywanie wskaźników niefinansowych między firmami jest Global Reporting Initiative (90% raportów zgłoszonych w ostatniej edycji Konkursu Raporty Społeczne). Warto również wykraczać poza standardy, wybierając wskaźniki, których cykliczny monitoring pozwoli uzyskać przede wszystkim korzyści zarządcze - optymalizację wdrażanych praktyk, minimalizację kosztów i maksymalizację korzyści.

Zespół Sustainability Consulting
Central Europe, Deloitte

4 Zbieranie danych do raportu

Wyjaśnienie pracownikom jakie dane mają dostarczyć do raportu

Zebranie danych

Dobłą praktyką jest opracowanie systemu zbierania danych. Warto podjąć decyzję, czy spółka chce posiadać dedykowany system do zbierania danych z różnych źródeł w organizacji. Może on być niezależnym systemem dedykowanym wyłącznie jako repozytorium do zebrania danych wskaźnikowych, w tym danych źródłowych na podstawie których wskaźniki zostały wyliczone, lub systemem powiązanim z innymi systemami informatycznymi w organizacji (np.: z SAP).

Anna Szlachta
Manager, PwC

Zanim upowszechni się w Polsce XBRL, warto wprowadzić system informatyczny (lub wykorzystać istniejący MIS) dla gromadzenia danych spółek grupy w zakresie wybranych wskaźników i ich cykliczne np. kwartalne zasilanie przez spółki objęte raportowaniem.

Ewa Piwowar
Dyrektor Biura Relacji Inwestorskich,
ENERGA SA

Proces zbierania danych ułatwia dobre wyjaśnienie pracownikom, jakie konkretnie dane źródłowe powinni przedstawić, zapewnienie im konsultacji oraz możliwie maksymalnego uproszczenia systemu gromadzenia danych. Warto rozwijać taki system w organizacji, ponieważ ułatwia on i skraca proces raportowania.

Liliana Anam
Menedżer Zarządzający CSRinfo

5 Opracowanie treści raportu

Redakcja treści raportu

Opracowanie graficzne treści raportu

Już na wstępnym etapie powstawania tekstu należy konsultować zawartość poszczególnych rozdziałów z osobami decyzyjnymi w przedsiębiorstwie, odpowiadającymi za dany obszar. Jeśli chcemy zapewnić wysoką jakość raportu, warto, aby nadzór redaktorski nad opracowywaniem treści sprawowała jedna osoba. Nie zapominajmy o infografikach, które zdecydowanie ułatwiają odbiór informacji, które chcemy przekazać.

Gabriela Bar

Kierownik ds. CSR, Provident Polska

Korzystając ze wsparcia eksperta warto przyjąć zasadę, zgodnie z którą otrzymuje on bazę kontaktów do wszystkich osób, które są w posiadaniu istotnych danych albo reprezentują środowisko interesariuszy. W praktyce ekspert kontaktuje się z poszczególnymi osobami i zgłasza zapotrzebowanie na dane. Po opracowaniu draftu raportu jest on przekazany do wielokrotnego „szytywania” i weryfikacji aż do momentu uzyskania finalnego kształtu.

Katarzyna Zabratańska

Specjalistka ds. Public Relations i CSR,

LW „Bogdanka” S.A.

6 Weryfikacja raportu

Weryfikacja wewnętrzna raportu

Opcjonalnie – weryfikacja zewnętrzna procesu

Dla spółek, które decydują się na płatną usługę weryfikacji raportu przez poświadczającego (biegłego), a w szczególności spółek w złożonych strukturach organizacyjnych, usługa ta przynosi korzyści w postaci wyboru właściwego dla organizacji wskaźnika GRI/ GRI G4 i precyzyjnej jego wykładni, jak też uniknięcia błędów, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest duże.

Ewa Piwowar

Dyrektor Biura Relacji Inwestorskich,

ENERGA SA

W przeciętny proces raportowania niefinansowego zaangażowanych jest od 20 do 50 osób, raportowanych jest od 20 do ponad 100 wskaźników. W raporcie ujawnianych jest wiele danych dotyczących szeregu obszarów działalności przedsiębiorstwa. Jednocześnie od rzetelności i wiarygodności prezentowanych w raporcie danych zależy trafność decyzji biznesowych podejmowanych z wykorzystaniem raportu przez interesariuszy. Widocznym trendem jest poddawanie raportu niezależnej, profesjonalnej weryfikacji w oparciu o Międzynarodowy Standard Przeprowadzania Usług Atestacyjnych – ISAE 3000 ustanowiony przez Międzynarodową Federację Księgowych (IFAC). Trend ten towarzyszy coraz większej skłonności firm do informatyzacji systemów służących zbieraniu danych do raportu. Zespół Sustainability Consulting Central Europe, Deloitte

Osoby odpowiedzialne za raport najczęściej pozostawiają obowiązek posiadania danych źródłowych na osobach odpowiedzialnych za poszczególne dane. Brak procedury narzucającej przesłanie danych źródłowych przez te osoby do centralnego punktu ich zbierania (lub informacji szczegółowej z jakich źródeł osoba korzystała przy kalkulacji wskaźnika) często powoduje, że dostępność do dokumentów źródłowych w razie potrzeby jest ograniczona bądź powoduje potrzebę ponownego generowania/przygotowania danych.

Anna Szlachta

Manager, PwC

7 Komunikacja raportu i zebranie informacji zwrotnej

Zadbanie o to, aby raport dotarł do ważnych dla firmy podmiotów tzw. interesariuszy

Wszyscy interesariusze, którzy przyczynili się do opracowania raportu, powinni być pierwszą grupą, która otrzyma informację zwrotną po jego powstaniu. Podczas planowania działań komunikacyjnych warto dopasować formę komunikacji i jej zawartość do odbiorców. Nie każdy partner może być zainteresowany wszystkimi aspektami raportu.

Maria Sieklucka
specjalista ds. CSR, Provident Polska

Raport nie jest celem samym w sobie. Ma on służyć transparentnemu i skutecznemu informowaniu o celach, działaniach i efektach działań raportującej organizacji. Dlatego kładziemy tak duży nacisk na plany komunikacji raportów, które współtworzymy. Pierwszą grupą zachęcaną do czytania raportu powinni być pracownicy.

Ewa Zamościńska
Menedżer projektów CSRinfo

Dyrektywa 2014/95/UE z różnych perspektyw

W 2014 roku Rada Unii Europejskiej przyjęła dyrektywę, która nakłada obowiązek na wybrane podmioty sporządzania sprawozdań niefinansowych. Przepisy wprowadzone na podstawie dyrektywy będą obowiązywały od 2017 roku.

W 2001 Komisja Europejska opublikowała tzw. Zieloną Księgę dot. CSR (Green Paper: Promoting framework for Corporate Social Responsibility). Od tego momentu możemy datować intensywną promocję i edukację wdrażania społecznej odpowiedzialności przez Komisję. Przyjęta w zeszłym roku dyrektywa w miękki sposób wprowadza obowiązek raportowania, ograniczając go do największych podmiotów. Tym samym przyczynia się do ujednolicenia informacji gospodarczej na terenie Unii oraz podnosi jakość praktyk zarządczych, wymuszając monitorowanie i zarządzanie kwestiami niefinansowymi. Moim zdaniem dyrektywa, w trosce o zapewnienie Europie konkurencyjności na globalnym rynku, stara się wyrównywać różnice między krajami, które już wcześniej wprowadziły obowiązek raportowania i w których poziom rozwoju społeczeństwa obywatelskiego usankcjonował dostęp do tych informacji a pozostałymi krajami, gdzie raportowanie było dotąd dobrowolne.

Liliana Anam

Menedżer Zarządzający CSRinfo, Członek Zespołu ds. Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, Koordynator Grupy ds. monitorowania trendów

Dla Banku Zachodniego WBK, jednego z największych banków w Polsce, spółki giełdowej wchodzącej w skład indeksu Respect Index na GPW, raportowanie i transparentność przedstawianych danych są oczywiste. Proces raportowania danych niefinansowych, zgodnie z międzynarodowymi standardami raportowania (GRI) rozpoczęliśmy już rok temu wydając pierwszy Raport Społecznej Odpowiedzialności Biznesu 2013. Praca nad tym materiałem pozwoliła nam na lepsze poznanie organizacji, uporządkowanie realizowanych projektów. Dzięki oparciu pracy nad raportem na dialogu z naszymi najważniejszymi interesariuszami mogliśmy poznać ich opinie o realizowanych przez nas projektach, a w efekcie poprawić je czy ulepszyć zgodnie z ich oczekiwaniami. Dlatego uważamy, że nowa dyrektywa może przyczynić się do popularyzacji i rozwoju idei CSR w Polsce. Jako firma od lat raportująca dane finansowa postrzegamy ją raczej jako szansę a nie zagrożenie.

Katarzyna Teter

Menedżer ds. społecznej odpowiedzialności biznesu, Bank Zachodni WBK S.A.

Działania w obszarze społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw są dobrowolnymi zobowiązaniami firm i raczej nie należy regulować szczegółowymi przepisami tych zagadnień. Wprowadzenie na poziomie unijnym dyrektywy zobowiązującej niektóre duże spółki do przedkładania w swoich sprawozdaniach z działalności informacji odnoszących się do polityk stosowanych przez firmy w obszarze społecznym, środowiskowym, przeciwdziałaniu korupcji i poszanowaniu praw pracowniczych i praw człowieka zmienia dotychczasowe (dobrowolne) podejście do CSR. Zważywszy, że obowiązek raportowania zgodny z dyrektywą od 2017 r. dotyczyć będzie tylko ok. 300 spółek w Polsce, to dość szerokie zainteresowanie firm warunkami wynikającymi z tych przepisów świadczyć może o coraz większym wdrażaniu społecznej odpowiedzialności w praktyce polskich firm.

Jacqueline Kacprzak

Sekretarz Zespołu ds. Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw,
Ministerstwo Gospodarki

W opinii Ministerstwa Finansów społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw powinna być promowana, a nie wymuszana pośrednio przepisami o raportowaniu, dlatego chcielibyśmy wdrożyć unijne przepisy w sposób przyjazny raportującym tak, aby nie wymagać sprawozdawczości pro-forma, lecz zachęcać do angażowania się w rzeczywiste działania CSR. Warto podkreślić, iż dyrektywa pozostawia spółkom swobodę w wyborze standardów raportowania i mamy nadzieję, że ten podręcznik ułatwi im wybór tych najbardziej dla nich odpowiednich i najmniej obciążających kosztowo.

Joanna Dadacz

Dyrektor Departamentu Rachunkowości i Rewizji Finansowej,
Ministerstwo Finansów

Czy firma szanuje środowisko, dba o pracowników, uczciwie traktuje dostawców, respektuje lokalne społeczności, w których działa? Z takimi pytaniami ze strony inwestorów, klientów, a także przedstawicieli ciał regulacyjnych muszą mierzyć się współczesne przedsiębiorstwa. Teraz dodatkowo sankcjonuje to unijne prawodawstwo. Biegli rewidenci, dzięki wiedzy, doświadczeniu w sprawozdawczości oraz swojemu warsztatowi, będą naturalnym partnerem przedsiębiorców w poszukiwaniu odpowiedzi na ważne i trudne pytanie – jak rzetelnie zmierzyć i opisać odpowiedzialność.

Ewa Sowińska

biegły rewident, Zastępca Prezesa Krajowej Rady Biegłych
Rewidentów i członek Zespołu ds. Społecznej Odpowiedzialności
Przedsiębiorstw

Autorzy

Korzyści raportowania

Marek Kosycarz (Microsoft), Lidia Węsierska (Wielkopolskie Centrum – Instytut Gospodarki Społecznej, spółka Fundacji Pomocy Wzajemnej Barka), Katarzyna Zabratańska (LW „Bogdanka” S.A.)

Korzyści dla firm płynące z raportowania informacji niefinansowych – perspektywa rynków kapitałowych oraz instytucjonalnych inwestorów giełdowych

Paweł Bujnowski, Grupa Lotos

Standardy raportowania

Liliana Anam (CSRinfo), Beata Faracik (Polski Instytut Praw Człowieka i Biznesu), Jacqueline Kacprzak (Ministerstwo Gospodarki), Magdalena Mochoń (CSRinfo), Monika Michałowska (Agencja Rozwoju Pomorza S.A.), Ewa Piwowar (ENERGA S.A.)

Proces raportowania

Liliana Anam (CSRinfo), Gabriela Bar (Provident Polska), Ewa Piwowar (ENERGA S.A.), Maria Sieklucka (Provident Polska), Anna Szlachta (PwC), Ewa Zamościńska (CSRinfo), Zespół Sustainability Consulting Central Europe Deloitte, Katarzyna Zabratańska (LW „Bogdanka”)

Redakcja

Praca zbiorowa pod red. Liliany Anam i Jacqueline Kacprzak, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2015 r.

Grupa robocza ds. monitorowania trendów CSR, została powołana w listopadzie 2014 r. przez Zespół ds. Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, będący organem pomocniczym Ministra Gospodarki. Do zadań Grupy należy m.in. obserwowanie aktualnych trendów i zjawisk w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw oraz przedkładanie Zespołowi ds. Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw propozycji opracowania odpowiednich analiz, ocen, ekspertyz lub tłumaczeń dokumentów. W 2015 r. Grupa koncentrowała swoje działania wokół opracowania rekomendacji dla Ministerstwa Finansów dotyczących transpozycji do prawa krajowego dyrektywy Unii Europejskiej 2014/95/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże spółki oraz grupy. Dzięki zaangażowaniu członków Grupy w 2016 roku udostępniona zostanie polska wersja standardu raportowania Global Reporting Initiative G4.

